

Νέοι σκηνοθέτες

μας απαντάει ό

Ροβήρος Μανθούλης

Ποιά πρόβλήματα αντιμετωπίζει ένας νέος σκηνοθέτης;

**** Ο ΝΕΟΣ σκηνοθέτης αντιμετωπίζει τή δια πρόβλήματα με ένα παλιό. Ή σκηνοθεσία δέν είναι μία προσωπική ύπθεση, αλλά μέρος τής συνολικής εργασίας πού λέγεται παραγωγή μιάς ταινίας. Σπάνια μία ταινία ξεκινάει από τόν σκηνοθέτη. Ή ταινία μεγάλου μήκους σάν μέσο προβολής τής έχει τούς εμπορικούς κληματογράφους. Δέν υπάρχουν μη εμπορικοί εκτός από τόν μορφωτικό όπου δέν υπάρχει ό εμπορικός παραγωγός, αλλά ή πηγή πού ενδιαφέρεται γιά κάτι και προσπαθεί νά τό διασώσει. Ή ταινία - επεξεύρηση ξεκινά πάντα απ' τήν επεξεύρηση και αυτή λέγεται γραφείο, εταιρία παραγωγής όπου κάποιος ενδιαφέρεται νά επενδύσει χρήματα γιά νά κερδίσει χρήματα. Αυτό τό κίνητρο καλείται νά υπηρετήσει ό σκηνοθέτης. Συνήθως έτσι συμβαίνει.

Υπάρχουν βέβαια και οι παράγοντες: Κράτος και Κοινό. Αυτοί δυνατών νά ενδιαφέρονται γιά κάτι περισσότερο από μία απλή εμπορική σκοπιμότητα, συνήθως όμως τό κράτος βλέπει τόν κινηματογράφο βασικά σάν οικονομική δραστηριότητα. Όταν τήν δή σάν καλλιτεχνική δραστηριότητα (πρόβλημα άνθρωπου) μέσα στήν κρατική μηχανή μπορεί νά θωλήσει νά τήν υποστηρίξει. Κί ένας τρόπος υπάρχει στήν κράτη τής ελεύθερης οικονομίας: νά προμοτοήσει με πιστώσεις ή με άλλα μέτρα οικονομικά π.χ. κατάργηση φόρων ή καθιέρωση βραβείων.

τέτοιες ταινίες από τές όποιες δέν υπολογίζει κανείς τό κέρδος αλλά αν αυτό ύπάρξη θα είναι μία νίκη διπλή γιατί και θα έχουμε κάνει τή δουλειά πού φιλοδοξώμε καλλιτεχνικά και θα έχη φθάσει αυτή ή δουλειά στό κοινό, και τούτο είναι τό σημαντικό.

Οι παραγωγοί μας δέν κάνουν κανένα θέμα **** ΥΠΑΡΧΟΥΝ μερικά, οι ελάχιστοι πού θα τούς θεωρούσα πύό ζήτημα. Και αυτοί όμως σκέφτονται εμπορικά, δηλαδή ότι με μία καλύτερη ταινία εκτός από τό εκτένσιμα τών Έλλήνων θεατών θα πλησιάσουν και τό ξένο κοινό. Έπειδή τελευταία ύπάρξε μία κίνηση τής ελληνικής ταινίας προς τά έξω και τό ξένο κοινό έχει μεγαλύτερες απαιτήσεις, οι πύό ζήτημα παραγωγοί ενδιαφέρονται γιά κάτι πύό δολεκτισμό.

Πιστεύω πώς τό μεγαλύτερο μέρος του ελληνικού κοινου δέν έχει άρχισει νά ενδιαφέρεται και νά εκτιμά τήν ελληνική ταινία. Ή ελληνική ταινία έχει μεγάλη ζήτηση σ' ένα κομμάτι του κοινου κι όχι στήν όλότητα, όπως στήν Αμερική, Γαλλία, Άγγλία. Πρώτα πρέπει νά κερδίσει τό άλλο κοινό πού τήν αναμτάρει, δικαίως, κι ύστερα νά πλησιάσει τό ξένο.

Ή ταινία μου εβρώπου με πρόσωπο είναι μία πειραματική προσπάθεια, γιατί είναι αρκετά πρωτότυπη κι έντελώς έξω από τά μέτρα τών ταινιών πού συνήθισα νά βλέπη τό κοινό.

Τί νομίζετε γιά τήν λογακρισία στήν Ελλάδα; **** Η ΛΟΓΟΚΡΙΣΙΑ άπαιτεί εύνοια του

μέτρα περισσότερο ελεύθερα. Τό πρόβλημα τής λογακρισίας σέ μās ξεκινά από τό ότι δέν πρέπει νά θίγονται ώρισμένα θέματα άσχετα με τό αν στρέφονται κατά του κράτους ή όχι. Π.χ. μία ταινία πού θα άφορά τόν εμφύλιο πόλεμο, τήν Κατοχή ή μία πολιτική ταινία (όπως έχου γυρισθή σέ πολλές χώρες) έστω κι' αν ό τελικός της στόχος ήταν εύνοικός γιά τήν σημερινή πολιτική κατάσταση πάλι έχω τήν γνώμη ότι θα τήν άπέφυλαν μόνο και μόνο γιατί θα έθιγε ώρισμένα ταμπού. Νομίζω όμως ότι οι άνθρωποι πού είναι σέ θέση νά κρίνουν σωστά μπορούν νά ξεχωρίσουν τό επικίνδυνο ενός θέματος. Έγώ πάντως δέν πιστεύω ότι οι ταινίες μπορούν νά είναι τόσο επικίνδυνες. Αν τά μηνύματα είναι έντονα τό κοινό άντάρει γιατί άντάρει στήν πολιτολογία μιός ταινίας. Αν πάλι δίνονται με λεπτότητα, δέν είναι επαναστατικά μηνύματα αλλά μία καλλιέργεια ψυχική του θεατή, όποτε δέν βλέπω γιατί κανείς νά τήν ροδάται. Αν ήμουν επιτροπή λογακρισίας θα έβινα άδεια σ' όλες τές ταινίες, σ' όλα τά θέματα, θα σκεφτόμουν μόνο νά προστατεύσω τό κοινό από τήν κακοουστία σ' όλους τούς τομείς, πράγμα πού δέν γίνεται τώρα με τά οικονομικά συμφέροντα τών παραγωγών μερικών ελληνικών ταινιών.

Ποιά πρόβλήματα θίγει ή ταινία σας «Πρόσωπο με πρόσωπο»;

**** ΤΟ «Πρόσωπο με πρόσωπο» προσπαθεί ν' άσχοληθή με μία ελληνική πραγματικότητα πού θα μπορούσε νά συνοψισθή στήν λέξη ΤΡΑΡΑ. Μία προσπάθεια νά μήν άφήσει πολλά πρόγματα έξω απ' αυτό τό «πύρα». Γι' αυτό, θίγει, άγγίζει, κλυτηριάζει σατιρίζοντας κυρίως πρόβλήματα πολιτικά, κοινωνικά, οικονομικά και ψυχολογίας του σημερινού σύγχρονου άνθρώπου ή νέου.

Γενικότερη άτμόσφαιρα τής ταινίας είναι μία σύγκυση, ένα άγχος, μία φοβία πού μās όπόμενε από τό τελευταία χρόνια και μέσα σ' αυτή ό νέος άνθρώπος αισθάνεται συμπληγματοσιμύος και προβληματισμύος φοβερά. Απ' έξώ άνοίγεται ένα παράθυρο, χωρίς ή ταινία νά θάη νά κάνει κήρυγμα. Αναλύοντας τά πρόγματα και επειδή είναι πολύ κοντά μας, ό καθένας μπορεί νά βγάλει τά σωστά συμπεράσματα.

Ποιά είναι τό αγέδια σας; **** ΑΥΤΗ τή στιγμή θά ύπάρξη περίοδος άνάπαυλας, όπου θέλω νά σκεφθώ διάφορες προτάσεις πού είχα και σχέδια δικά μου γιά τό μέλλον.

Ένδιαφερόσε για τά πρόβλήματα του νέου άνθρώπου;

**** Μ' ΕΝΔΙΑΦΕΡΕΙ πολύ ή αντιμετώπιση του νέου άνθρώπου και προσπάθησα νά τήν δώσω σ' αυτή τήν ταινία. Δέν έξω δν ή νέα μου ταινία θάχη τόν ίδιο προβληματισμό. Πάντως μ' ενδιαφέρει κάθε ταινία μου νά άφορά τόν άνθρωπο, νά τόν πλησιάσει, νά μπαίιν βαθιά μέσα του. Ένα από τά θέματα πού

Υπάρχουν βέβαια και οι παλαιότεροι: Κράτος και Κοινό. Αυτόι δυνατόν να ενδιαφερόνται για κάτι περισσότερο από μία άπλη εμπιορική σκοπευμότητα, συνήθως όμως τό κράτος βλέπει τό κινηματογράφο βασικά σάν οικονομική δραστηριότητα. Όταν τήν δέν σάν καλλιτεχνική δραστηριότητα. (πρόβλημα ανθρώπου) μέσα στην κρατική μηχανή μπορεί νά βελήσει νά τήν υποστηρίξει. Κί ένας τρόπος υπάρχει στά κράτη τής ελευθέρου οικονομίας: νά πριμοδοτήσει με πιστώσεις ή με άλλα μέτρα οικονομικά π.χ. κατάργηση φόρων ή καθιέρωση βραδείων.

Δέν έχει γίνει ή κατάργηση τών φόρων;

**** ΟΧΙ δυστυχώς. Υπάρχει νόμος «περί κινηματογραφίας» πού μιλάει για τήν προστατευόμενη ελληνική ταινία, είναι όμως ανεφάρμοστος κι' ούτε βλέπω διάθεση για εφαρμογή. Γίνεται μόνο ένα φεστιβάλ Θεσσαλονίκης ή δίνονται βραβεία με μιά - δυό ταινίες.

Ο άλλος παράγοντας, τό κοινό μ' ένα αντίτιμο ζητά νά πάρη δυό ώρες μιάς κάποιας ψυχαγωγίας, έχει συνείδηση τής οικονομικής σχέσης πού υπάρχει μεταξύ θεατού και κινηματογράφου. Ένα μέρος κοινού πού καθημερινά αυξάνει ενδιαφέρεται για περισσότερη ποιότητα στην ψυχαγωγία. Αυτό είναι πάντα περιεκρισμένο σέ αποτέλεσμα νά δημιουργούν τά πράγματα απ' ενός μόν ο επιχειρηματίας και απ' έτερον αυτό πού θά μπορούσε νά ανομιάσει κανείς ή δικτατορία τής πλειοψηφίας. Έτσι μιά ταινία σπάνια είναι του σκηνοθέτη. Οι νέοι σκηνοθέτες του κόσμου όλου βρίσκουν κάθε δυνατό μέσο για νά ξεπεράσουν αυτά τά εμπόδια. Άλλοι βάζουν χρήματα δικά τους και γίνονται αυτόματα «αφεντικά» στή δουλειά τους και οικονομικά και καλλιτεχνικά. Άλλοι δανείζονται χρήματα και είναι μάλλον μεμονωμένες προσπάθειες. Ή δική μου είναι μιά μικροεπιχειρηματική προσπάθεια ίσως ή πρώτη στην Ελλάδα. Έγινε ένα είδος κοινοπραξίας όπου πολλοί ενδιαφερόμενοι όχι για νά κερδίσουν χρήματα αλλά ποσοθετώντας λίγα ο καθένας νά βοηθήσουν νά δημιουργηθή μιά σειρά από

ταινίες και νά δικτατώ τήν ελληνική ταινία. Ή ελληνική ταινία έχει μεγάλη ζήτηση σ' ένα κομμάτι του κοινού κι' όχι στην ολόκληρη, όπως στην Άμερική, Γαλλία, Άγγλία. Πρώτα πρέπει νά κερδίσει τό άλλο κοινό πού τήν σνομπάρει, δικαίως, κι' ύστερα νά πλησιάση τό ξένο.

Ή ταινία μου «Πρόσωπο με πρόσωπο» είναι μιά πειραματική προσπάθεια, γιατί είναι αρκετά πρωτότυπη κι' εντελώς έξω από τά μέτρα τών ταινιών πού συνήθως νά βλέπη τό κοινό.

Τι νομίζετε για τήν λογοκρισία στην Ελλάδα;

**** Η ΛΟΓΟΚΡΙΣΙΑ αποτελεί μόνιμη τροχοπέδη σ' όλες τις χώρες του κόσμου για κάθε καλλιτεχνική δημιουργία. Έπειδή ο κινηματογράφος είναι μέσο μαζικής επικοινωνίας αποδείχθηκε πως μπορεί νά επιτελέσει καλά ή άσχημα τό κοινό. Τό κράτος ενδιαφέρεται γι' αυτή τήν επιρροή και ελέγχει τά προϊόντα τής κινηματογραφικής παραγωγής. Άν είναι ανεξέλεγκτα κανείς δέν μπορεί νά εξασφαλίση ότι ο παραγωγός δέν θά εμεταλλεύηται αυτή τήν κατάσταση και θά δίνη ό,τι θέλει δεδομένου ότι τό κοινό έχει αδυναμίες και επιπορεύεται. Στην Άμερική υπάρχει λογοκρισία από τούς ίδιους τούς παραγωγούς, υπάρχει σύμβαση παραγωγών πού έχει κώδικα και αυτολογοκρίνει τις ταινίες, και χρόνο με τό χρόνο ο κώδικας αποκτά μεγαλύτερη ελευθέρια. Σ' άλλες χώρες όπως στην Ελλάδα υπάρχει κρατική επιτροπή πού ελέγχει τις ταινίες.

Τό θέμα είναι ποιοί αποτελούν τήν επιτροπή, τί φόντα έχουν, αν είναι σέ θέση νά ξεχωρίσουν τό ήθικό απ' τό αηθικό, τό επαγγελματικό από τό μη επαγγελματικό κ.τ.λ. Νά μόνι υπάρχει λογοκρισία είναι αδύνατο. Σάν καλλιτέχνης δέν τήν θέλω, σάν κοινωνιολόγος δέν μπορώ νά τήν άρνηθώ. Θέλω μόνι νάχω τή σιγουριά πως βρίσκομαι σέ καλά χέρια και πού δυστυχώς δέν τήν έχω. Οστόσο παρατηρείται στην Ελλάδα μιά βελτίωση και ο αυτόν ακόμη τόν τομέα. Οι ελεύθεροι άνθρωποι, πολίτες και καλλιτέχνες είναι υποχρεωμένοι συνέχεια νά μάχονται για νά γίνουν αυτά τά

νά παύσεις, όπου θέλω νά σκεφθώ διάφορες προτάσεις πού είχα και σχέδια δικά μου για τό μέλλον.

Έ ενδιαφέρεστε για τά προβλήματα του νέου ανθρώπου;

**** Μ' ΕΝΔΙΑΦΕΡΕΙ πολύ ή αντιμετώπιση του νέου ανθρώπου και προσπάθησα νά τήν δώσω σ' αυτή τήν ταινία. Δέν ξέρω αν ή νέα μου ταινία θαχη τόν ίδιο προβληματισμό. Πάντως μ' ενδιαφέρει κάθε ταινία μου νά αφορά τόν άνθρωπο, νά τόν πλησιάση, νά μπαίει βαθιά μέσα του. Ένα από τά θέματα πού με τραβούν περισσότερο αλλά και πού υπάρχουν τεχνικοοικονομικοί λόγοι από όπου εξαρτάται ή πραγματοποιήση του είναι κάτι παρόμοιο πού θά δώσω αυτή τή φορά με περισσότερη ένταση, τόλμη και μικρότητα παίνονας τό προσωπικό πρόβλημα ενός ανθρώπου σάν σύμβολο του συνόλου. Με αυτό θαθελα νά ξεκινήσω.

Σας ενδιαφέρουν οι νέοι σάν κοινό;

**** ΜΕ ΑΥΤΗ τήν ταινία ή έοότητα πού μου κάποτε με βίσκετε άριμο ν' απαντήσω, γιατί μου έκανε κατάπληξη τό γεγονός ότι ή ταινία και στην Θεσσαλονίκη και όπου άλλου, προβλήθηκε άγχιγγε περισσότερο τήν εύαισθησία τών νέων ανθρώπων. Οι εκδηλώσεις τών νεότερων στή Φεστιβάλ και μέσα στών κινηματογράφο και έξω, ήταν για μένα μιά αποκάλυψη. Έδειξαν αυτοί οι άνθρωποι ότι χρόνια πριν μιν μιά ευκαιρία για ν' αναπτύξουν, νά φωνάξουν, νά βγάλουν από μέσα τους πράγματα πού άκούει, διαβάζουν, αισθάνονται μιά δέν τά είδαν χειροποίητά στην άδση και αυτό μ' έκανε νά νοιώσω περήφανος γιατί κατάφερα, χωρίς αυτό νάμαι άπίστερος σκοπός μου, νά παίξω κάποιο ρόλο στή νά δημιουργηθή μιά τέτοια άτμόσφαιρα. Τελικά είναι μιά ταινία τών νέων, για τούς νέους και αυτό γιατί χτυπά τούς παλαιότερους και συμπληρωκότερους και γάνει ίσως άριστούς απ' αυτούς, ενώ αντίθετα κερδίζει τούς νέους.

Άγγελα Β. — Εξέλιξη Μ...